

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МИРОШНИЧЕНКО

“ 31 ” *серпня* 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	29 «Міжнародні відносини» (шифр і назва)
спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (шифр і назва)
освітньо-професійна програма спеціалізація	«Міжнародні відносини» (шифр і назва)
вид дисципліни	обов'язкова (обов'язкова / за вибором)
факультет	міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від "29" серпня 2023 р., № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

к. т. н, доцент кафедри міжнародної інформації;
доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
Ігор ХАРЧЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від "28" серпня 2023 р., № 1

В.о. завідувача кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Дмитро МИКОЛЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Євгенія СОЛОВИХ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від "29" серпня 2023 р., № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» є організація інформаційно-аналітичної роботи в галузі міжнародних відносин.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знань про порядок організації і ведення інформаційно-аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин та забезпечення набуття практичних навичок по аналітичному використанню інформації, аналізу окремих проблем у сфері міжнародних відносин.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

1) Формування наступних загальних компетентностей:

- **ЗК6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- **ЗК8.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- **ЗК16.** Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

2) Формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

– **СК2.** Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

– **СК4.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень;

– **СК5.** Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

– **СК12.** Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами);

– **СК13.** Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

У результаті вивчення дисципліни студенти знатимуть актуальні проблеми інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах; методологічні засади інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах; основи інформаційної та прогностичної культури; методологію дослідження і аналізу подій і явищ у сфері міжнародних відносин.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-
Семестр	
7-й	-
Лекції	
32 год.	-
Семінарські заняття	
16 год.	-
Практичні заняття	
16 год.	-
Самостійна робота	
56 год.	-
у тому числі індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають досягти наступних програмних результатів навчання за дисципліною:

- **РН04.** Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень;
- **РН11.** Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;
- **РН15.** Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали;
- **РН24.** Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору;
- **РН26.** Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи інформаційно-аналітичної діяльності в галузі міжнародних відносин.

Тема 1. Інформаційно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності.

Інформація як основа вивчення інформаційно-аналітичної діяльності. Поняття про інформаційну, аналітичну, інформаційно-аналітичну діяльність (ІАД). Види ІАД. Методи ІАД. Рівні ІАД. Функції ІАД. Об'єкт та предмет інформаційно-аналітичної роботи. Процес ІАР і його основні стадії. Джерела інформації. Відкриті та закриті джерела та їх різновиди. Джерела виявлення інформації. Основні вимоги до джерел інформації. ІАД в структурі міжнародних відносин. Інформаційний пошук. Регламент інформаційного пошуку: іменний, посилковий, семантичний, ситуаційний методи. Дезінформація та її види.

Тема 2. Зміст ІАР. Інформаційно-аналітичні дослідження як вихідне поняття ІАД. Етапи ІАД дослідження. Організація ІАР. Засоби ІАР. Інтелектуальні засоби. Технічні засоби. Використання автоматизованих банків даних, інформаційних мереж і комунікацій. Автоматизоване робоче місце аналітика. Експертні системи. Поняття, види, форми і завдання інформаційно-аналітичних досліджень. Стратегія аналітичної роботи (головні принципи). Етапи інформаційно-аналітичних досліджень. Визначення проблемної ситуації. Формулювання мети і завдань дослідження. Розробка гіпотез, вибір моделей. Розробка програми, робочого плану й інструментарію дослідження. Основи обробки вхідних інформаційних потоків та видачі аналітичної продукції. Оцінка достовірності інформації. Верифікація інформації. Технологічні аспекти інформаційно-аналітичних досліджень. Вихідна інформація для інформаційно-аналітичних досліджень. Документ, його види та класифікація. Первинно-документний та вторинно-документний рівень інформації. Різновиди первинних і вторинних документів. Бібліографічні документи. Структура і функції документа.

Тема 3. Методологічні аспекти ІАД. Метод, методологія, методика. Співвідношення методології і методики. Принципи і методи дослідження міжнародної інформації. Системний підхід в інформаційно-аналітичних дослідженнях. Методи та методики, що становлять основу інформаційно-аналітичних досліджень. Методи розробки гіпотез і вимоги до них. Наукова, загальна, робоча гіпотеза. Характеристика комплексних методів досліджень та базові аналітичні методики (моделювання, екстраполяція, методи експертних оцінок, «мозкового штурму», метод Дельфі). Контент-аналіз як формалізований метод аналізу документів. Основні характеристики, принципи та види контент-аналізу. Івент-аналіз. Когнітивне картування. Припущення і

передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності. Сутність і зміст наукового передбачення. Класифікація методів прогнозування. Типологія прогнозів у сфері міжнародних відносин.

Розділ 2. Аналітико-синтетична обробка документів.

Тема 4. Методи аналітико-синтетичної обробки первинної інформації. Аналітико-синтетична обробка документів як відображення загальних закономірностей розумового процесу. Інформаційний аналіз. Інформаційно-пошукові системи: традиційні (бібліотечні каталоги, бібліографічні та фактографічні картотеки, бібліографічні покажчики, різноманітні інформаційні видання) і нетрадиційні (бібліографічні, реферативні та фактографічні бази даних). Загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування тощо. Методи статистичного аналізу: кореляційний, факторний аналіз, метод імплікаційних шкал та інші.

Тема 5. Реферування як процес згортання первинної інформації. Основні вимоги до процесу реферування. Основні етапи реферування. Методи аналітико-синтетичної обробки документів, що використовуються в процесі реферування. Методи викладу інформації у рефераті. Екстрагування. Особливості підготовки рефератів в галузі міжнародних відносин. Оцінюючі елементи у рефераті з міжнародних відносин. Призначення анотації та її функції.

Тема 6. Підготовка оглядової інформації та окремих видів інформаційних документів. Огляд як документ. Жанрові модифікації огляду. Специфічні риси огляду. Основні вимоги до огляду. Структура огляду. Вступ до огляду та його завдання. Основна частина огляду. Заключна частина огляду та мета. Довідковий апарат огляду. Основні етапи підготовки огляду та процеси аналітико-синтетичної обробки документів, які виконуються на кожному з етапів. Поняття «видання». Види видань. Підготовка окремих видів інформаційних документів. Поняття аналітичного документу. Аналітична довідка та аналітична записка. Основні етапи підготовки інформаційних документів. Методи пошуку документальної та фактографічної інформації. Способи перевірки надійності та достовірності інформації. Підготовка звітів про діяльність. Зміст звіту як інформаційного документа. Формалізована схема викладу інформації у звіті. Підготовка інформаційного релізу. Інформаційний реліз (прес-реліз) та його завдання. Структура інформаційного релізу. Особливості інформаційного релізу, присвяченого певній особі (певній події). Підготовка окремих видів оглядових документів. Оглядове видання, дайджест. Експрес-інформація. Довідка як інформаційний документ, види та особливості її підготовки. Особливості підготовки письмових (друкованих) оглядових та інформаційних довідок.

Розділ 3. Особливості інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Тема 7. Інформаційно-аналітичні структури. Поняття «інформаційно-аналітична служба» (ІАС). Основні завдання ІАС України. Рада національної безпеки та оборони України (РНБОУ). Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). Національний інститут проблем міжнародної безпеки (НІПМБ). Поняття «недержавний аналітичний центр». Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. Український незалежний центр політичних досліджень (УНЦПД). Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). Центр політико-правових реформ. Фонд «Демократичні ініціативи». Київський інститут проблем управління імені Горшеніна. Агентство УНІАН. Регіональні недержавні аналітичні центри. Аналітичні центри. Інформаційні агентства. Провідні інформаційно-аналітичні центри США. Корпорація РЕНД, «Heritage Foundation», «New American Century». Інформаційне Агентство Сполучених Штатів – ЮСІА (United States Information Agency – USIA). «Рейтер», «Франс пресс».

Тема 8. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах. Основи організації державної роботи по збиранню та аналізу зовнішньополітичної інформації. Основні джерела інформації, які використовують співробітники закордонних представництв. Головні умови до зовнішньополітичної інформації. Дезінформація, направлена інформація. Кулуарна дипломатія як спосіб збирання інформації. Дипломатичні документи. Види інформаційних документів, які готуються у посольствах, генеральних консульствах та торговельних представництвах. Специфічні особливості інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. Функції зовнішньої розвідки. Види розвідувальної інформація. Оцінка розвідувальної інформації. Достовірність, актуальність і повнота розвідувальної інформації. Відповідальність, аналітичний рівень та цінність розвідувальної інформації. Особливості розвідувальної інформації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	ус ь о го	у тому числі					у с ь о го	у тому числі				
		л	с	п	ін д	с.р .		л	с	ла б	ін д	с. р.
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи інформаційно-аналітичної діяльності в галузі міжнародних відносин												
Тема 1. Інформаційно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності.	15	4	2	2		7						
Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної роботи.	15	4	2	2		7						
Тема 3. Методологічні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності.	15	4	2	2		7						
Разом за розділом 1	45	12	6	6		21						
Розділ 2. Аналітико-синтетична обробка документів												
Тема 4. Методи аналітико-синтетичної обробки первинної інформації.	15	4	2	2		7						
Тема 5. Реферування як процес згортання первинної інформації.	15	4	2	2		7						
Тема 6. Підготовка оглядової інформації та окремих видів інформаційних документів.	15	4	2	2		7						
Разом за розділом 2	45	12	6	6		21						
Розділ 3. Особливості інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади												
Тема 7. Інформаційно-аналітичні структури.	15	4	2	2		7						
Тема 8. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах.	15	4	2	2		7						
Разом за розділом 3	30	8	4	4		14						
Усього годин	120	32	16	16		56						

4. Теми семінарських і практичних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1.	<p>Тема 1. Інформаційно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності.</p> <p>Семінарське заняття 1: <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття про інформаційну діяльність; – поняття про аналітичну діяльність; – поняття про інформаційно-аналітичну діяльність; – інформація в системі ІАД; – ІАД в системі міжнародних відносин; – процес ІАД і його основні стадії; – джерела міжнародної інформації; – дезінформація; – інформаційний пошук. <p>Практичне заняття 1: <i>Завдання до практичного заняття:</i> дослідити місце і роль інформаційно-аналітичної діяльності в системі сучасних міжнародних відносин.</p>	2
2.	<p>Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної роботи.</p> <p>Семінарське заняття 2: <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття інформаційно-аналітичного дослідження; – основні етапи інформаційно-аналітичного дослідження; – програма, робочий план й інструментарій інформаційно-аналітичного дослідження; – автоматизоване робоче місце аналітика; – експертні системи; – засоби інформаційно-аналітичної роботи; – документи, їх види та класифікація; – документні ресурси та їх види; – первинно-документний рівень інформації; – вторинно-документний рівень інформації. <p>Практичне заняття 2: <i>Завдання до практичного заняття:</i> підготувати програму та робочий план інформаційно-аналітичного дослідження за обраною темою.</p>	2
3.	<p>Тема 3. Методологічні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності.</p> <p>Семінарське заняття 3: <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – методи та підходи в інформаційно-аналітичних дослідженнях; – методи розробки гіпотез і вимоги до них; – аналітичне моделювання міжнародних ситуацій; – базові аналітичні методики; – контент-аналіз; – івент-аналіз; – когнітивне картування; – припущення в інформаційно-аналітичній діяльності; – передбачення в інформаційно-аналітичній діяльності. 	2

	<p>Практичне заняття 3: Завдання до практичного заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснити контент-аналіз публікацій у зарубіжній пресі, в яких згадується Україна; – за допомогою методу контент-аналізу підготувати інформацію про стан зовнішньої політики держави; – підготувати когнітивну карту політичного лідера; – провести івент-аналіз міжнародних відносин. 	2
4.	<p>Тема 4. Методи аналітико-синтетичної обробки первинної інформації.</p>	
	<p>Семінарське заняття 4: Питання для обговорення (теми доповідей):</p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття «аналітико-синтетична обробка документів»; – інформаційно-пошукові системи; – загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: аналіз; – загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: синтез; – загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: узагальнення; – загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: абстрагування; – методи статистичного аналізу: кореляційний аналіз; – методи статистичного аналізу: факторний аналіз; – методи статистичного аналізу: метод імплікаційних шкал. 	2
	<p>Практичне заняття 4: Завдання до практичного заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – скласти таблицю «Методи дослідження міжнародних відносин»; – здійснити інформаційний пошук та створити базу даних щодо обраного суб'єкту міжнародних відносин. 	2
5.	<p>Тема 5. Реферування як процес згортання первинної інформації.</p>	
	<p>Семінарське заняття 5: Питання для обговорення (теми доповідей):</p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття «реферат»; – функції та види рефератів; – методи викладу інформації у рефераті; – основні вимоги до процесу реферування та його основні етапи; – процес реферування та його специфічні особливості; – методи аналітико-синтетичної обробки документів, що використовуються в процесі реферування; – особливості підготовки рефератів в галузі міжнародних відносин; – призначення анотації та її функції; – анотація, її види та специфічні особливості. 	2
	<p>Практичне заняття 5: Завдання до практичного заняття: підготувати реферат «Місце України в системі сучасних міжнародних відносин».</p>	2
6.	<p>Тема 6. Підготовка оглядової інформації та окремих видів інформаційних документів.</p>	

	<p>Семінарське заняття 6: <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – огляд як документ, його специфічні риси та структура; – огляд як документ, його жанрові модифікації; – основні етапи підготовки огляду; – процеси аналітико-синтетичної обробки документів, які виконуються на кожному з етапів підготовки огляду; – поняття «видання», його основні види; – поняття «аналітичного документу», його основні види; – аналітична довідка; – аналітична записка; – аналітичний звіт; – основні етапи підготовки інформаційних документів; – методи пошуку документальної інформації; – методи пошуку фактографічної інформації. 	2
	<p>Практичне заняття 6: <i>Завдання до практичного заняття:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – підготувати аналітичну довідку на актуальну тему міжнародних відносин; – підготувати аналітичну записку про сучасний стан відносин України з обраною країною світу. 	2
7.	<p>Тема 7. Інформаційно-аналітичні структури.</p>	
	<p>Семінарське заняття 7: <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інформаційно-аналітичні структури; – інформаційно-аналітичні інституції України; – провідні інформаційно-аналітичні центри США; – корпорація RAND; – інформаційне агентство «Рейтер»; – інформаційне агентство «Франс пресс»; – основні завдання державних інформаційно-аналітичних структур України в галузі міжнародних відносин; – недержавні інформаційно-аналітичні структури України. 	2
	<p>Практичне заняття 7: <i>Завдання до практичного заняття:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – підготувати аналітичну довідку «Мозкові центри України»; – провести тижневий моніторинг закордонних ЗМІ на зовнішньополітичну тематику; – проаналізувати інформаційно-аналітичну діяльність корпорації RAND; – проаналізувати інформаційно-аналітичну діяльність Національного інституту стратегічних досліджень. 	2
8.	<p>Тема 8. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах.</p>	

	<p>Семінарське заняття 8: <i>Питання для обговорення (теми доповідей):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення органів державної влади розвідувальною інформацією; – види розвідувальної інформації; – специфіка та особливості розвідувальної інформації; – види та особливості джерел розвідувальної інформації; – функції зовнішньої розвідки; – основні джерела інформації, які використовують співробітники закордонних представництв; – види інформаційних документів, які готуються у посольствах, генеральних консульствах та торговельних представництвах; – специфічні особливості інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади розвідувальною інформацією. 	2
	<p>Практичне заняття 8: <i>Завдання до практичного заняття:</i> проаналізувати ключові напрями зовнішньої політики України та реакцію на неї з боку різних країн світу.</p>	2
	Усього годин	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Інформаційно-аналітична діяльність в структурі інформаційної діяльності. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 1.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інформаційний пошук; – регламент інформаційного пошуку: іменний, посилковий, семантичний, ситуаційний методи. 	7
2.	<p>Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної роботи. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 2.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розробка програми, робочого плану й інструментарію інформаційно-аналітичного дослідження; – основи обробки вхідних інформаційних потоків; – технологічні аспекти інформаційно-аналітичних досліджень. 	7
3.	<p>Тема 3. Методологічні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 3.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інтерпретація результатів контент-аналізу; – сутність і зміст наукового передбачення; – типологія прогнозів. 	7
4.	<p>Тема 4. Методи аналітико-синтетичної обробки первинної інформації. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 4.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – загальнонаукові методи в процесах аналітико-синтетичної обробки документів: аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування; – методи статистичного аналізу: кореляційний, факторний аналіз, метод імплікаційних шкал. 	7
5.	<p>Тема 5. Реферування як процес згортання первинної інформації. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 5.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – екстрагування; – особливості підготовки рефератів в галузі міжнародних відносин; 	7

	– оцінюючі елементи у рефераті з міжнародних відносин.	
6.	Тема 6. Підготовка оглядової інформації та окремих видів інформаційних документів. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 6.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i> – особливості інформаційного релізу, присвяченого певній особі; – особливості інформаційного релізу, присвяченого певній події; – особливості підготовки друкованих оглядових та інформаційних довідок.	7
7.	Тема 7. Інформаційно-аналітичні структури. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 7.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i> – провідні інформаційно-аналітичні центри США; – корпорація RAND, «Heritage Foundation», «New American Century».	7
8.	Тема 8. Інформаційно-аналітична робота в закордонних установах. <i>Підготовка до семінарських і практичних занять 8.</i> <i>Питання для самостійного вивчення:</i> – достовірність, актуальність і повнота розвідувальної інформації; – аналітичний рівень та цінність розвідувальної інформації.	7
	Усього годин	56

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом індивідуальних завдань не передбачено.

7. Методи навчання та оцінювання

Відповідність методів навчання та оцінювання результатам навчання за освітньою компонентною «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» відповідно до ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та оцінювання

Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Moodle (Zoom, Google Class, Google Drive).	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських і практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, участі у дискусіях при обговоренні доповідей, виконання письмових практичних завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.
РН11. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Moodle (Zoom, Google Class, Google Drive).	усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських і практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, участі у дискусіях при обговоренні доповідей, виконання письмових практичних завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.

<p>PH15. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.</p>	<p>пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Moodle (Zoom, Google Class, Google Drive).</p>	<p>усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських і практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, участі у дискусіях при обговоренні доповідей, виконання письмових практичних завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.</p>
<p>PH24. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.</p>	<p>пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Moodle (Zoom, Google Class, Google Drive).</p>	<p>усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських і практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, участі у дискусіях при обговоренні доповідей, виконання письмових практичних завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.</p>
<p>PH26. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.</p>	<p>пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний та ін., а також методи дистанційного навчання на платформах Moodle (Zoom, Google Class, Google Drive).</p>	<p>усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських і практичних заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, участі у дискусіях при обговоренні доповідей, виконання письмових практичних завдань, виконання аналітичних завдань, письмової (тестової) екзаменаційної роботи.</p>

Поряд з виконанням завдань (вивченням тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувачів:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у теоретичних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний контроль та підсумковий семестровий види контролю.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання (засвоєння окремих тем) передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, семінарських та практичних занять (усні виступи, участь в обговоренні окремих питань, участь у груповій дискусії, виконання практичних завдань);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки завдань в ході індивідуально / командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді експрес-тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати результати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок збирати, оброблювати та аналізувати дані.

Критеріями оцінювання при поточному контролі є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях, семінарських і практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність студента засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських і практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських і практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування на лекціях, семінарських і практичних заняттях	Здобувач вищої освіти демонструє всебічні, систематизовані, глибокі знання навчального матеріалу, здатність логічно обґрунтовувати власну думку простою і зрозумілою мовою, знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	4-5
	Здобувач вищої освіти демонструє знання навчального матеріалу, знання фахової літератури, передбачені на рівні аналогічного відтворення, але припускається окремих несуттєвих помилок	2-4
	Здобувач вищої освіти демонструє слабкі знання навчального матеріалу, фахової літератури навіть на рівні аналогічного відтворення, припускається суттєвих помилок	0-2
Письмове опитування на лекціях та семінарських і практичних заняттях	Здобувач вищої освіти демонструє всебічні, систематизовані, глибокі знання навчального матеріалу, здатність обґрунтовувати власну думку, знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	4-5
	Здобувач вищої освіти демонструє знання навчального матеріалу, знання фахової літератури, передбачені на рівні аналогічного відтворення, але припускається окремих несуттєвих помилок	2-4
	Здобувач вищої освіти демонструє слабкі знання навчального матеріалу, фахової літератури навіть на рівні аналогічного відтворення, припускається суттєвих помилок	0-2
Тестовий контроль на лекціях та семінарських і практичних заняттях	Тестовий контроль передбачає виконання тесту закритого типу, що містить 10 тестових питань, кожне з яких має 4 варіанти відповідей, лише одна з яких є вірною:	
	9-10 вірних відповідей;	4-5
	6-8 вірних відповідей;	2-4

практичних заняттях	0-5 вірних відповідей.	0-2
Оцінювання виступів з доповідями на семінарських заняттях*	Зміст доповіді відповідає темі і розкриває її повною мірою, доповідь супроводжується презентабельною графічною презентацією, відповіді на запитання є вичерпними, логічними і обґрунтованими	4-5
	Зміст доповіді відповідає темі, але розкриває її не повністю або частково, доповідь супроводжується непрезентабельною графічною презентацією, відповіді на запитання є не повною мірою вичерпними, логічними і обґрунтованими	2-4
	Зміст доповіді не відповідає темі і не розкриває її сутності, відповіді на запитання є хаотичними, неточними або необґрунтованими	0-2
Оцінювання участі у дискусіях при обговоренні доповідей на семінарських заняттях	Здобувач вищої освіти бере активну участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, відповідають темі доповіді, є зрозумілими і суттєвими	1-2
	Здобувач вищої освіти бере участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, частково відповідають темі доповіді, подекуди є зрозумілими або суттєвими	0-1

* Додаткові бали нараховуються за творчий (аналітичний) характер виконаних робіт або за командну роботу, коли декілька здобувачів одночасно працюють і презентують доповідь за єдиною темою.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену у письмовій формі в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обов'язку навчального матеріалу, визначеному цією програмою.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться за екзаменаційними білетами. Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована за одне теоретичне питання, дорівнює 20 балам.

Критерії оцінювання одного теоретичного питання екзаменаційного білету:

- 16-20 балів - студент цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити;
- 11-15 балів - студент розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування;
- 6-10 балів - студент розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, є помилки, матеріал викладає нелогічно;
- 0-5 балів - студент не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.

В разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно по екзаменаційних білетах, кожен з яких містить 40 тестових питань. На кожне тестове питання пропонується 4 варіанти відповідей, тільки одна з яких є вірною. За кожен вірну відповідь нараховується 1 бал.

9. Схема нарахування балів за вивчення дисципліни

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Екзамен	Сума	
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
6	8	8	8	8	8	8	6	60	40	100

T1-T8 – теми розділів дисципліни; ІЗ – індивідуальне завдання (курсова робота).

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю (максимум 40 балів) та балів, отриманих за результатами семестрового контролю (максимум 40 балів). Максимальна сума балів складає 100 балів.

Для допуску до складання екзамену здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю і самостійної роботи.

Набрані рейтингові бали є основою для оцінки за шкалою ЗВО, яка наведена нижче.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Харченко І.М. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах: методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи. Уклад.: Харченко І.М., Лубенець С.В. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 29 с.
2. Харченко І. М. Проблеми побудови консолідованих стратегій управління корпоративною інформаційною безпекою в регіоні ЕМЕА / С.В. Лубенець, І.М. Харченко, Л.В. Новікова //Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2021. Вип. 14. С. 24-35.
3. Шуляк А.М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Луцьк: Вежа-друк, 2020. 274 с.
4. Глосарій: навчальний енциклопедичний словник-довідник з питань інформаційної безпеки / за заг. редакцією д. політ. н., проф. А.М. Шуляк., 2019. 580 с.
5. Міжнародна інформація: терміни і коментарі: навч. посіб. / Є.А. Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К: Центр вільної преси, 2016. 518 с.
6. Карпчук Н.П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. Луцьк, 2018. 514 с.
7. Харченко І. М. Основні засоби інформаційного протиборства та інформаційної війни як явища сучасного міжнародного політичного процесу / І.М. Харченко, С.О. Сапогов, В.М. Шамрасва, Л.В. Новікова // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2017. Вип. 6. С. 77-81.
8. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко. К.: Талком, 2014. 416 с.
9. Захарова В.І. Основи інформаційно-аналітичної діяльності / В.І. Захарова, Л.Я Філіпова. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 336 с.
10. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб. / Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. К.: Кондор, 2012. 224 с.
11. Актуальні проблеми формування та розвитку європейського інформаційного простору: кол. моногр. / за заг. ред. Є.Б. Тихомирової. Луцьк: ВМА «Терен», 2012. 354 с
12. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. - 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. К.: Знання, 2008. 663с.

13. Боднар І. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах. Навчальний посібник для самостійного вивчення курсу. Л.: Видавництво Львівської комерційної академії, 2007. 280 с.
14. Доктрина інформаційної безпеки України. Режим доступу: <https://mkip.gov.ua/ru/documents/100.html> (дата звернення: 17.08.2023).
15. Про інформацію: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. С.1227-1462.

Допоміжна література

1. Макаренко Є.А. Міжнародні інформаційні відносини. К.: Наша культура і наука, 2002.
2. Макаренко Є.А. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін. К.: Наша культура і наука, 2003. 614 с.
3. Вступ до інформаційної культури та інформаційного права: монографія / Цимбалюк В.С., Брижко В.М., Калюжний Р.А, Швець М.Я. та ін. К.: ІВА, 2003. 240 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Аналітичний центр RAND. Режим доступу: <https://www.rand.org/> (дата звернення: 17.08.2023).
2. Європейська обсерваторія журналістики. Режим доступу: <https://ua.ejo-online.eu/> (дата звернення: 17.08.2023).
3. Європейський Союз. Режим доступу: https://european-union.europa.eu/index_en (дата звернення: 17.08.2023).
4. Інформаційні війни. Режим доступу: <https://globalnews.ca/tag/infowars/> (дата звернення: 17.08.2023).
5. Міжнародна асоціація паблік рилейшнз. Режим доступу: <http://www.ipra.org> (дата звернення: 17.08.2023).
6. Міжнародний союз електрозв'язку. Режим доступу: <http://www.itu.int/> (дата звернення: 17.08.2023).
7. Міністерство закордонних справ України. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 17.08.2023).
8. Міністерство культури та інформаційної політики України. Режим доступу: <https://mkip.gov.ua/ru/> (дата звернення: 17.08.2023).
9. НАТО. Режим доступу: <http://www.nato.int/> (дата звернення: 17.08.2023).
10. Організація з безпеки та співробітництва в Європі. Режим доступу: <http://www.osce.org/> (дата звернення: 17.08.2023).
11. ООН. Режим доступу: <https://www.un.org/en/> (дата звернення: 17.08.2023).
12. Рада Європи. Режим доступу: <http://www.coe.int/> (дата звернення: 17.08.2023).
13. CNN. Режим доступу: <http://www.cnn.com> (дата звернення: 17.08.2023).
14. Mapping The Global Future. Report of the National Intelligence Council's 2020 Project. Режим доступу: https://www.dni.gov/files/documents/Global%20Trends_Mapping%20the%20Global%20Future%202020%20Project.pdf (дата звернення: 17.08.2023).
15. United Nations E-Government Survey 2020. Режим доступу: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020> (дата звернення: 17.08.2023).

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle (Google Classroom, Google Drive).

13. Перелік екзаменаційних питань

1. Завдання ІАД у системі міжнародних відносин.
2. Інформаційно-аналітичні дослідження у структурі інформаційної діяльності.
3. Документна інформація як об'єкт інформаційно-аналітичних досліджень.
4. Вимоги до вихідної інформації, що використовується для інформаційно-аналітичних досліджень.
5. Джерела виявлення вихідної інформації для інформаційно-аналітичних досліджень.
6. Види вихідної інформації для інформаційно-аналітичних досліджень.
7. Інформаційний документ як результат інформаційно-аналітичних досліджень.
8. Методи згортання первинної інформації.
9. Види інформаційних документів.
10. Ознаки класифікації інформаційних документів.
11. Види вторинної інформації.
12. Критерії відбору інформації для інформаційно-аналітичних досліджень.
13. Загальнонаукові методи інформаційно-аналітичних досліджень.
14. Застосування методів аналізу та синтезу у процесах опрацювання документної інформації.
15. Методи емпіричного дослідження.
16. Інформаційно-прогнознi методики.
17. Методика проблемного моніторингу.
18. Контент-аналіз як метод інформаційно-аналітичних досліджень.
19. Івент-аналіз як метод інформаційно-аналітичних досліджень.
20. Методи прогнозування дій особи, що приймає рішення.
21. Сутність контент-аналізу та висвітлення методик його застосування.
22. Узагальнення як метод опрацювання інформації.
23. Реферування як процес згортання первинної інформації.
24. Поаспектний метод реферування.
25. Структура й обсяг рефератів.
26. Види інформаційних рефератів.
27. Особливості реферування соціально-політичної літератури.
28. Реферативна інформація як результат опрацювання вихідної документальної інформації.
29. Методи викладу даних у вторинному документі.
30. Методи реферування.
31. Методи викладу інформації у рефераті.
32. Оглядова інформація як результат узагальнення вихідної інформації.
33. Огляд як методика узагальнення вихідної інформації.
34. Основні етапи створення оглядової інформації.
35. Властивості оглядової інформації.
36. Структура огляду.
37. Види інформаційних оглядів.
38. Структура оглядового документа.
39. Методика створення довідки.
40. Інформаційне забезпечення споживачів інформації у сфері міжнародних відносин.
41. Завдання інформаційно-аналітичних документів в інформаційному забезпеченні міжнародних відносин.
42. Завдання інформаційно-аналітичного забезпечення.
43. Діяльність інформаційних структур органів державної влади.
44. Завдання Національного інституту стратегічних досліджень в інформаційно-аналітичному забезпеченні міжнародних відносин.
45. Особливості інформаційних потреб у сфері міжнародних відносин.
46. Діяльність інформаційно-аналітичної служби, установи.
47. Основні групи інформації у сфері міжнародних відносин.
48. Інформаційно-аналітичні структури, що забезпечують зовнішню політику держави.
49. Завдання та зміст тематичної добірки матеріалів.
50. Аналітико-синтетична переробка документної інформації.

51. Види аналітико-синтетичної переробки документної інформації.
52. Визначення терміну «аналітико-синтетична переробка документної інформації» та її основні види.
53. Призначення анотації та її функції.
54. Види анотацій.
55. Методика анотування документів. Загальна характеристика.
56. Процес реферування документів. Загальна характеристика.
57. Структура реферату й особливості його тексту.
58. Оглядові документи, їх типи та види. Загальна характеристика.